

cerede, Thing vil da see, at jeg for mit Vedkommende skal gjøre mig Umage for at virke hen til, at Lovforslaget, uden at stille sig det Formaal, at det skal indeholde en fuldstændig Reform, dog erhøber saadanne Forandringer, at man kan anerkjende det for at være en saadan Begyndelse til Reformen, som det kan være forsvareligt at tage imod.

Jeg skal nu tillade mig kortelig at omtale de enkelte mere væsentlige Bestemmelser, da det jo ikke er den første Behandlings Formaal at gaae i det Enkelte, og det er Grunden, hvorfor jeg ikke her i dette Dieblif vil udtale mig om § 1, da jeg saa kom til at gaae i Detail; jeg skal derfor kun holde mig til de større Partier i Lovforslaget. I § 2 fremtræder en meget vigtig Bestemmelse. Der har engang i et heldigt Dieblif fra Godseiernes Side været fremsat Grundtrækkene til en Afslørningslov for Fæstevæsenet, som man dengang udtalte at der fra Godseiernes Side kunde være Tanke om at ville modtage som en Afslørningslov, og dengang blev der fra Flere af dem, som havde deeltaget i Forhandlingerne, med stor Beredvillighed gaaet ind paa dette Grundlag som Noget, man ogsaa kunde slutte sig til. Detsværre blev den Haand, der var rakt ud til os fra den anden Side, trukket tilbage, da vi udstrakte Haanden for at tage imod den; det synes — jeg siger ikke, det var Tilfældet — som om Haanden var rakt ud i den Forventning, at den ikke fra vor Side vilde blive modtaget, og at man, da man saae, at man ønskede at tage imod den, trak sin Haand tilbage, fordi det ikke var Hensigten, at man skulde tage imod den. Der var i det Grundlag, som dengang var opstillet, optaget en lignende Bestemmelse som den, der her findes i § 2. Der er nu for det Første med Hensyn til denne Paragraph den Mærkelighed, at et Lovforslag, der kalder sig Forslag til Lov om nogle Forandringer i Fæstelovgivningen, har en Paragraph, der endogsaa stilles forud for de Paragrapher, der indeholde Forandringer i Fæstelovgivningen, som gaae ud paa et Salg af Fæstesteder. Det er efter min Mening et aldeles fremmed Element, der er kommet ind i dette Lovforslag, der som sagt bebuder sig som indeholdende Forandringer i

Fæstelovgivningen, naar man deri har indsat en Bestemmelse, som sætter en Præmie for Godseierne for at sælge; men jeg skal ikke være saa nøjseende med Formen; skulde man finde, at Titelen burde forandres i Henhold dertil, saa kan man jo gjøre det senere. Jeg lægger just ikke nogen afgjørende Vægt herpaa, men det er dog Noget, jeg vilde stille i Spidsen, for at man kunde bemærke det. Her er jo for det Første Tale om Tiere af Fæstegods; efter Sammenhængen og da det næste Stykke i Paragraphen omhandler Lehn, Stamhuse og Fideicommisser, sees man, at man ved dette Udtryk tænker paa dem, man i Almindelighed kalder Tiere af Fæstebøndergods, af Fæstegods, der ikke er stillet under Regjeringens særlige Control, saaledes som Tilfældet er med Lehn, Stamhuse og Fideicommisser. Med Hensyn hertil er det meget betænkeligt, om man kan gaae ind paa dette Præmiesystem for at sælge; thi man kan sige, at denne Lovs øvrige Bestemmelser, naar Loven udkommer og Bestemmelserne blive saaledes, som her er foreslaaet, vil bevirke, at mange Godseiere ikke længere ville holde Fæstegods, men efterhaanden ved Fæstebønder salge deres Fæstegaarde. Der er altsaa en Fare for Fæstebønderstanden, ved at tage disse andre Bestemmelser, og det er dette Hensyn, som væsentligt skulde bevæge mig til, trods de andre Betæneligheder jeg har, at gaae ind paa den Bestemmelse, som her er foreslaaet i første Stykke af § 2, idet der, forsaavidt Godseierne ved de øvrige Bestemmelser drives til hellere at ville sælge, her er sat en Fordeel for dem ved at sælge til Fæsternes Livsarvinger og Svigerbørn, som maaske bevirke, at de fleste af disse Gaarde dog ville blive i Familiernes Besiddelse, medens man ellers paa ingen Maade kunde gjøre Regning paa, at det vilde blive Tilfældet. Det er et overordentligt vigtigt Hensyn at tage, naar man spørger sig selv, om man overhovedet kan gaae ind paa denne Bestemmelse eller ikke. Min Betænelighed i det Hele taget ved at $\frac{1}{10}$ af Fæstegodssets Hartkorn saaledes bliver unddraget fra Fæstelovgivningens Bestemmelser og overgivet Godseierne til fri Raadighed vilde noget svinde, dersom man satte den Betingelse, at Godseieren, saalænge der paa